

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(повна назва закладу вищої освіти)

Факультет/інститут _____ геолого-географічний _____

Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Занорожченко О. В.

_____ 20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Основи управління регіонами

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

Спеціальність _____ 014.07 Середня освіта (Географія) _____

(код і назва спеціальності (тей))

2017 р.

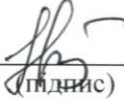
Розробник:

Яворська В.В. – доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів.

Протокол № 1 від. "31" серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Біланчин Я.М.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від. "05" вересня 2017 р.

Голова НМК

(підпис)

(Біланчин Я.М.)
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Основи управління регіонами**» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого рівня підготовки (бакалавр) спеціальності 014.07 Середня освіта (Географії).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні та соціальні процеси, які забезпечують регіональний розвиток.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Дисципліна «**Основи управління регіонами**» належить до вибіркових та базується на знаннях з курсів «Основи суспільної географії», «Філософія», «Політологія», «Економічна теорія» та інші.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи регіонального менеджменту
2. Основні функції регіонального менеджменту

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи управління регіонами» є освоєння методологічних і методичних основ регіонального управління для використання в практиці управління для забезпечення економічного та соціального розвитку території.

Завдання дисципліни:

- здійснення аналізу сучасних вітчизняних і закордонних підходів до управління регіональним розвитком;
- визначення системи регіонального управління та змісту її основних складових;
- визначення та обґрунтування основних функцій регіонального менеджменту;
- формування фінансової основи регіонального управління;
- обґрунтування сукупного потенціалу регіональних ресурсів, як матеріальної основи регіонального розвитку;
- формування концепції, стратегії та програм економічного та соціального розвитку регіону.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

ФК1 - Здатність демонструвати знання об'єктно-предметної суті, понятійно-термінологічного апарату, структури географії, її місця і зв'язків в системі наук, історії розвитку, значення для суспільства

ФК4 - Здатність давати оцінку географічним процесам та явищам для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях

ФК5 - Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності

ФК15 - здатність розуміти методологію пізнання економічних явищ і процесів, законів, закономірностей, рушійних сил розвитку суспільного виробництва для найбільш повного задоволення матеріальних і соціально-економічних потреб

Кінцеві **програмні результати навчання**, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН4 - знає основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства

ПРН6 - знає та розуміє закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах, територіального планування

ПРН7 - розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих її компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати:

- форми прояву економічних законів територіальної організації суспільного виробництва;
- цілі та завдання регіонального менеджменту;
- особливості формування галузевої, функціональної та соціально-демографічної структур регіону;
- систему організації влади на обласному, районному та місцевому рівнях;
- методiku комплексної оцінки розвитку регіону, методи економічного районування території;
- оцінку трудового потенціалу регіону та регіональні ринки праці;
- принципи екологічно збалансованого розвитку території, оцінки природних ресурсів регіону;

вміти:

- проводити аналіз соціально-економічного розвитку території у просторовому та часовому аспектах;
- визначати основні показники розвитку території, структурні пропорції та тенденції їх зміни;
- використовувати методи розробки прогнозів, планів та програм соціально-економічного розвитку територій, розраховувати доходну та витратну частини місцевих бюджетів та міжбюджетних трансфертів;
- оцінювати інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність території.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години 5 кредитів ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи регіонального менеджменту

Тема 1. Теоретичні засади управління регіональним розвитком.

Зміст, поняття та сутність регіонального менеджменту. Теорії регіонального розвитку та їх еволюція. Територіальна організація господарства регіону.

Тема 2. Організаційні форми територіального управління.

Державна регіональна політика та управління регіональним розвитком. Органи державної влади на місцевому рівні. Органи місцевого самоврядування.

Тема 3. Регіональні стратегії як інструмент управління розвитком територій.

Регіональні стратегії розвитку: сутність, роль у загальній системі планування розвитку регіонів, особливості розробки. Методичні засади підготовки регіональних стратегій розвитку. Моніторинг та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку. Комунікативне забезпечення процесу стратегічного планування.

Тема 4. Управління регіональною інфраструктурою.

Сутність регіональної інфраструктури. Науково-теоретичні основи розвитку економічної інфраструктури регіону. Особливості функціонування об'єктів регіональної інфраструктури комунальної форми власності. Роль державно-приватного партнерства в розвитку регіональної інфраструктури.

Змістовий модуль 2. Основні функції регіонального менеджменту

Тема 5. Соціальна інфраструктура як об'єкт регіонального управління.

Теоретичні засади формування соціальної інфраструктури регіону. Розвиток основних галузей соціально- побутового та соціально-культурного призначення. Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Тема 6. Стимулювання економічного розвитку регіонів.

Сучасні підходи до аналізу та оцінювання економічного розвитку регіонів.

Показники економічного та соціального розвитку. Прогнозування економічного та соціального розвитку регіонів. Державні механізми стимулювання економічного розвитку регіонів. Науково-методичні підходи до формування комплексного механізму стимулювання економічного розвитку регіону.

Тема 7. Управління регіональними логістичними системами.

Зміст та сутність логістичного менеджменту в регіональному управлінні. Засоби управління регіональними логістичними системами. Оптимізація розвитку регіональних логістичних систем. Прогнозування показників регуляторного впливу в регіональних логістичних системах.

Тема 8. Фінансові ресурси регіону.

Структура та функції фінансових ресурсів регіону. Нормативно-правова база формування фінансових ресурсів регіону: етапи розвитку. Напрями зміцнення фінансово-ресурсної бази регіонів.

3. Рекомендована література

Основна

1. Регіональне управління: підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2014. – 512 с.
2. Кобилін П.О. Семінар з проблем регіонального розвитку: навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» за спеціальністю «Економічна та соціальна географія». – Харків, 2016 – 73 с.
3. Регіональний менеджмент: конспект лекцій / укладачі: А. Ю. Жулавський, О. О. Павленко, Ю. А. Опанасюк, І. О. Тимченко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – 114 с.
4. Піддубна Л. І. Практикум з навчальної дисципліни "Державне та регіональне управління" для студентів галузі знань 0306 "Менеджмент та адміністрування" всіх форм навчання / укл. Л. І. Піддубна – Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. – 48 с.
5. Романюк С. А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика : монографія / С. А. Романюк. – К.: НАДУ, 2013. – 408 с.
6. Гладій М. В. Реалізація регіональної політики на базі сучасного менеджменту і моніторингу / М. В. Гладій, М. І. Долішній, С. М. Писаренко // Регіональна політика: методологія, методи, практика / НАН України ; Ін-т регіон. дослідж. – Львів: [б.в.], 2001. – С. 538–556.
7. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. – К.: УПФ, 1997. – 33 с.

Допоміжна

1. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС: порівняльний аналіз: посібник / Ж. Зіллер ; пер. В. Ковхун. – К.: Основи, 1996. – 419 с.
2. Керецман В. Ю. До проблеми правового регулювання регіонального розвитку в країнах Європи / В. Ю. Керецман. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-4/R_2/09zovurr.pdf.
3. Куйбіда В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: зб. нормат.-прав. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіон. розвитку та простор. планування / В. Куйбіда, В. Негода, В. Толкованов. – К.: Вид-во "Крамар", 2009. – 176 с.
4. Формування політики регіонального розвитку: досвід країн Центральної та Східної Європи в контексті вступу до ЄС. – К.: К.І.С., 2007. – 166 с.
5. Barca F. An agenda for a reformed Cohesion Policy: a place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Independent Report at the Request of Danuta Hübner, Commissioner for Regional Policy / F. Barca. – 2009. – 218 p.
6. Barca F. The Case for Regional Development Intervention: Place – Based Versus Place – Neutral Approaches / F. Barca, P. McCann, A. Rodriguez-Pose // Journal of Regional Science. – 2012. – Vol.

52. – N 1. – P. 134–152.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Закон України Про Державний бюджет України на 2020 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#n112>.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Україна. Закон. Про захист економічної конкуренції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання Поточне тестування, оцінка виконання практичних та самостійних завдань, підсумкове контрольне опитування.